

SXEDIO.FZ3

30.11.1951: ΟΘΕΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΑΚΕΛ ΜΕ ΕΠΙΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΛΟΥΤΗ ΣΕΡΒΑ ΧΡ. ΝΟΥΣΗ ΚΑΙ Γ. ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Στην πανηγυρική συνεδρία του Συνεδρίου πολλοί ομιλητές επέκριναν την τακτική της αποχής του Κόμματος από όλες τις εκλογές.

Μερικοί από τους συνέδρους ήταν πολύ έντονοι στις επικρίσεις τους εναντίον της ηγεσίας του Κόμματος της οποίας ηγείτο τα τελευταία τρία χρόνια ο Εζεκίας Παπαϊωάννου.

Τέτοιοι ήσαν οι Πλουτής Σέρβας, Χρ. Νούσης και Π. Κακογιάννης οι οποίοι κινούνταν όπως διαπιστώθηκε εκ των υστέρων πάνω σε ξεχωριστή πλατφόρμα, με αποτέλεσμα να αποβληθούν από το κόμμα αργότερα.

Άλλοι πάλι υποστήριξαν τις αποφάσεις που είχε πάρει το Κόμμα.

Ενας από τους πιο σκληρούς επικριτές των ενεργειών της Κεντρικής Επιτροπής ήταν ο Πλουτής Σέρβας, πρώτος Γενικός Γραμμαστέας του Κόμματος, που μίλησε για λάθη και ευθύνες ταχτικής τα τελευταία δύο χρόνια. Μίλησε ακόμα για ευθύνες της Κεντρικής Επιτροπής.

Ακόμα είπε ότι η Κεντρική Επιτροπή δεν είχε κάνει αυτοκριτική στο βαθμό που έπρεπε "για τα βασικά λάθη ταχτικής που διέπραξε".

Ενας άλλος ο Α. Χρυσοστόμου μίλησε για την ανάγκη ειδικών μαθημάτων "για να μη γίνεται ιδεολογικό λαθρεμπόριο μέσα στο κόμμα" ενώ ο Χρ. Νούσης τόνισε ότι "η βασική αιτία των λαθών μας είναι η παρέκκλιση μας από τις αρχές του Δημοκρατικού Συγκεντρωτισμού.

Ο Τσάνος αναφέρθηκε ακόμα στην επαγρύπνηση του Κόμματος και τόνισε ότι αυτή "αντί να βλέπει κι έξω από το Κόμμα βλέπει μόνο τα μέλη του Κόμματος και τα τρομοκρατεί πολλές φορές με υποψίες για

χαφιεδισμό".

Ενας άλλος, ο Γ. Κακογιάννης, μίλησε κι' αυτός για λάθη και κατηγόρησε την Κεντρική Επιτροπή ότι "εκτός από θεωρητική ανεπάρκεια ξέκοψε κι' από τη βάση του Κόμματος".

Όμως η ηγεσία του ΑΚΕΛ άκουσε και καλά λόγια για τη στάση της και την τακτική της.

Ο Χαμπής Μιχαηλίδης μίλησε με ενθουσιασμό για τους μεγάλους αγώνες του Κόμματος και τόνισε ότι δεν έπρεπε οι συζητητές να πιάνονταν μόνο με την αρνητική δουλειά, αλλά να έβλεπαν και τη θετική που είχε γίνει.

Είπε ακόμη ότι σε ορισμένους που μίλησαν για τα λάθη ταχτικής υπήρχε σύγχυση "που γενιέται από το γεγονός πως δεν ξεχώρισαν πως άλλο είναι να ζητούμε κάτι κι άλλο να μας επιβάλλεται".

Ο Χριστάκης Κατσαμπάς τόνισε τη ανάγκη βοήθειας προς την τουρκική μειονότητα "για να στήσει τις μαζικοπολιτικές οργανώσεις της" ενώ ο Παύλος Γεωργίου κατηγόρησε διάφορους ομιλητές ότι δεν έκαμαν "δημιουργική και αντικειμενική κριτική".

Τόνισε ακόμα ότι ήταν λάθος να βοηθηθούν οι Τούρκοι να κάμουν δικό τους κόμμα ή "ξέχωρες μαζικοπολιτικές οργανώσεις".

Στη συζήτηση πήραν μέρος **32** αντιπρόσωποι που παρέστησαν στο συνέδριο και σύμφωνα με την εφημερίδα "Νέος Δημοκράτης", εκφραστικό όργανο του ΑΚΕΛ (**2.12.1951**) ανέφεραν τα πιο κάτω:

ΙΑΚΩΒΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μιλά για την ανάγκη της ολοκλήρωσης του προγράμματος των οικονομικών διεκδικήσεων των εργαζομένων στρωμάτων του λαού μας, για τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του λαού μας και το πρόβλημα του Ενιαίου Μετώπου Πάλης σε συνδυασμό με την λαϊκή ενότητα και για τα λάθη τακτικής. Για το τελευταίο αυτό ζήτημα αμφισβητεί πως ήταν λάθος ταχτικής η αποχή μας από τις επισκοπικές και αρχιεπισκοπικές εκλογές, παραθέτοντας θεωρητικά αντιεπιχειρήματα.

Α. ΚΡΑΣΙΑΣ: Μιλά για το ιδεολογικό μέτωπο κι'

εισηγείται τετρασέλιδο τον "Ανεξάρτητο" της Δευτέρας, αντί καθημερινή απογευματινή εφημερίδα του ΕΑΣ που εισηγείται η πολιτική εισήγηση και καθημερινό τετρασέλιδο το "Νέο Δημοκράτη". Αμφισβητεί επίσης το λάθος τακτικής της αποχής μας από τις αρχιεπισκοπικές κι' επισκοπικές εκλογές.

Κ. ΛΕΩΝΙΔΑΣ: Βλέπει πολύ σοβαρά τα λάθη της τακτικής μας, ασυντόνιστους και κομμένους στη μέση αρκετούς οικονομικούς και λαϊκούς αγώνες, κι' αδιαπαιδαγώγητες πλατειές μάζες του λαού πάνω στα καλά που θα προκύψουν από την ένωση γιατί σκέφτονται σωβινιστικά, πράγματα που πρέπει να προσέξει πολύ καλά στο μέλλον το κόμμα.

ΔΩΡΙΤΗΣ: Αναφέρει πως δεν έχει ξεκαθαρίσει ακόμη αν είναι σωστή τακτική να μετέχουμε σ' εκλογές για την κατάληψη οποιωνδήποτε κοινοβουλευτικών πόστων, πράγμα που απασχολεί τη σκέψη πολλών μελών του Κόμματος, έστω κι αν αυτές οι εκλογές μας επιβάλλονται. Στους εθνικούς μας αγώνες, λέει, με τη σωστή γραμμή των τελευταίων δύο χρόνων, κάναμε όχι ότι έπρεπε σε σύγκριση με το τι κάναμε με τη λανθασμένη γραμμή της αυτοκυβέρνησης.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: Είναι ο τρίτος ομιλητής που αμφισβητεί το λάθος της αποχής μας από τις αρχιεπισκοπικές κι' επισκοπικές εκλογές. Αντίθετα υποστηρίζει πως ήταν λάθος η αποχή από τις εκκλησιαστικές επιτροπές. Υποστηρίζει την έκδοση του "Νέου Δημοκράτη" σε τετρασέλιδο.

ΠΛΟΥΤΗΣ ΣΕΡΒΑΣ: Η συγχυσμένη απόφαση του ΣΤ Συνεδρίου για την οποία φέρει ευθύνη η τότε προσωρινή κεντρική καθοδήγηση, είναι η αιτία των λαθών τακτικής στα τελευταία δύο χρόνια. Τα μέλη δεν μπορούν ακόμα να καταλάβουν αυτά τα λάθη γιατί διαπαιδαγωγήθηκαν λανθασμένα από το ΣΤ Συνέδριο. Για τα λάθη αυτά είναι σημαντική η ευθύνη της Κ. Ε. που δε δικαιολογείται ν' αγνοεί όχι και δύσκολα θεωρητικά προβλήματα. Η Κ. Ε. μας εγκατάλειψε το βιβλίο και την αυτομόρφωση. Εργάζεται πολύ σεκταριστικά και χαρακτηριστικός είναι ο τρόπος

που αντιμετώπισε τα προβλήματα του κινήματος της ειρήνης. (Πρόεδρος της Παγκύπριας Επιτροπής Ειρήνης ήταν ο γιατρός Βάσος Λυσσαρίδης, ο οποίος μετά από πολλά χρόνια ανέφερε στον Π. Παπαδημήτρη, ότι ενώ δεν ήταν μέλος του ΑΚΕΛ μετέσχε σε συνεδρίες της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος).

Η Κεντρική μας Επιτροπή υποτίμησε και το ιδεολογικό μας μέτωπο, παλαίοντας ενάντια στο διαστρεβλωτή τύπο μονάχα με το δισέλιδο "Νέο Δημοκράτη" που έπρεπε οπωσδήποτε να γίνει τετρασέλιδος.

(Ο Πλουτής Σέρβας) αναπτύσσει τις απόψεις του για τα προβλήματα του ιδεολογικού μετώπου και της μαζικοπολιτικής δουλειάς στα οποία υπογραμμίζει πως δίνει μεγάλη σημασία). Προχωρώντας κάνει αυστηρή κριτική της Κ.Ε. για την έλλειψη κινητοποιήσεων στο διάστημα της παραμονής των εθνικών μας Πρεσβειών στο εξωτερικό. Η Κ.Ε. συνέχισε δεν έκανε κριτική στο βαθμό που έπρεπε, για τα βασικά λάθη τακτικής που διέπραξε.

Κ. ΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ: Μιλά διεξοδικά για τις σοβαρές θεωρητικές ελλείψεις των μελών του κόμματος, προ παντός στην ύπαιθρο και ζητεί τη δημιουργία σχολών για τη θεωρητική μόρφωση.

Α ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ: Υποστηρίζει ενεργητική κι όχι παθητική αποχή, από τις αρχιεπισκοπικές κι' επισκοπικές εκλογές, κι' αντιτίθεται στην άποψη πως ήταν λάθος τακτικής η αποχή μας απ' αυτές. Η επαγρύπνηση, λέει, για μας τα απλά μέλη είναι μια αφηρημένη έννοια που πρέπει να τη συγκεκριμενοποιήσουμε σε ειδικά μαθήματα για να μη γίνεται ιδεολογικό λαθρεμπόριο μέσα στο κόμμα.

ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ: Αντιτίθεται στην άποψη πως έπρεπε να πάρουμε μέρος στις αρχιεπισκοπικές κι' επισκοπικές εκλογές γιατί θα διασπούσαμε το λαό, ενώ η βασική μας επιδίωξη είναι η ενότητα του λαού.

ΧΡ. ΝΟΥΣΗΣ: Εισηγείται να είμαστε εξαιρετικά προσεκτικοί στην αλλαγή της τακτικής μας, εκεί που διαπιστώνουμε λάθη. Πάνω απ' όλα να μην κάνουμε

κτήμα του λαού μας για ν' αντιληφθεί πως η αλλαγή εξυπηρετεί τον εθνικό μας αγώνα. Τότε μόνο να παίρνουμε μέρος σε κοινοβουλευτικές επάλλξεις όταν ναυαγεί, παρ' όλες μας τις προσπάθειες, παλλαϊκή αποχή. Η βαθύτερη αιτία των λαθών μας είναι η παρέκλιση μας από τις αρχές του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού. Δεν είναι σωστό η καθοδήγηση μας να στιγματίζει σαν οππορτιουνιστή τον καθένα που διαφωνεί μαζί της μ' αντίθετα, ν' ακούει με ψυχραιμία και συντροφικά να συζητεί τις απόψεις τους. Η περικοπή των μισθών των εμμίσθων του κόμματος που ζουν με στέρσεις, είναι κακή πολιτική.

Κ. ΚΟΙΛΙΑΡΗΣ: Κάνει τη γενική παρατήρηση πως το προσυνεδριακό υλικό δε δόθηκε αρκετά έγκαιρα στους συνέδρους και το κόμμα, για να μελετηθεί όσο έπρεπε. Για τον εθνικό μας αγώνα, λέει, πως δεν ανταποκριθήκαμε όσο έπρεπε στην κινητοποίηση του κυπριακού λαού. Μιλά για την επκταχτική ανάγκη να πλατύνει ο ΕΑΣ. Αφήνουμε στη μέση, συνεχίζει τους οικονομικούς αγώνες του λαού, η παλλαϊκή οικονομική συνδιάσκεψη της 14ης του Οκτώβρη αντί αφετηρία έγινε τέρμα μιάς καλής μας προσπάθειας, το επαγγελματικό και βιοτεχνικό μας κίνημα υποτιμάται από το κόμμα. Η υποτίμηση ξεκινά από την Κεντρική Επιτροπή που δε ζήτησε από εκπρόσωπο των μικροκαταστηματαρχών ούτε ένα άρθρο για δημοσίευση στην προσυνεδριακή περίοδο. Πρέπει να μιλήσουν στο Συνέδριο τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής του Κόμματος και να που ποιο ρόλο έπαιξαν για τα λάθη τακτικής που διαπράχθηκαν. Συμφωνώ απόλυτα με το φ. Πλουτή Σέρβα για τις αιτίες των λαθών, περιορίζεται μέσα στο κόμμα η ελεύθερη έκφραση των απόψεων των μελών.

ΑΧΜΕΤ ΣΑΤΗ: Μιλά για τη θέση του Κόμματος έναντι της τουρκικής μειονότητας κι εισηγείται διάφορα μέτρα για τη διαφώτιση της.

ΑΓΑΘΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ: Μιλά για την ανάγκη σφυρηλάτησης του κόμματος και του κινήματος εν όψει της αντιμετώπισης του μέλλοντος, ιδιαίτερα με τη

άνοδο των τόρηδων στη εξουσία στην Αγγλία. Μιλά επίσης για την ανάγκη ανόδου του κινήματος των Δημοκρατικών Γυναικών.

ΧΑΜΠΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ: Μιλά μ' ενθουσιασμό για τους μεγάλους αγώνες τους κόμματος πάνω στους τρεις βασικούς τομείς: ΛΕΥΤΕΡΙΑ-ΕΙΡΗΝΗ-ΕΠΙΒΙΩΣΗ. Τονίζει πως δεν πρέπει να πιάνουμε μόνο τη αρνητική, μα και τη θετική δουλειά μας, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζουμε τις ελλείψεις, τα λάθη και τις αδυναμίες μας, αναλύει τις απόψεις του για το σχηματισμό του ενιαίου Μετώπου Πάλης, που πρέπει ν' αρχίζει από τα κάτω με βάση τα οικονομικά και τα λαϊκά προβλήματα του λαού, από τα μικρότερα ίσαμε τα μεγαλύτερα. Τοποθετεί σε γενικές γραμμές όλα τα προβλήματα που πρέπει ν' απασχολήσουν στο μέλλον το κόμμα, προβλήματα οικονομικά, υπεράσπισης της ειρήνης, εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Για τα λάθη τακτικής αναφέρει πως στους φίλους που μίλησαν νωρίτερα υπάρχει σύγχυση που γενιέται από το γεγονός πως δεν γνώρισαν πως άλλο είναι να ζητούμε κάτι κι' άλλο να μας επιβάλλεται. Ο "Νέος Δημοκράτης" χρειάζεται μεγάλη βελτίωση. Τελειώνει την ομιλία του με εισηγήσεις για τα αγροτικά προβλήματα.

ΤΣΑΝΟΣ: Μιλά για το ενιαίο εργατοαγροτικό μέτωπο που μπορεί να κτιστεί μόνο με την πάλη για τα προβλήματα της υπαίθρου. Η επαγρύπνηση αντί να βλέπει κι έξω από το κόμμα βλέπει μόνο τα μέλη του Κόμματος και να τρομοκρατεί πολλές φορές με υποψίες για χαφιεδισμό. Στο κίνημα της ειρήνης έχουμε πολλές ελλείψεις. Να μη επαναπαυόμαστε στις υπογραφές. Να δείξουμε στο λαό τι σημαίνει πόλεμος.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ: Συμφωνώ με τον φ. Πλουτή Σέρβα. Η Κεντρική Επιτροπή δεν κατεβαίνει μέσα στις μάζες, είναι ξεκομμένη και γι' αυτό έχουμε αυτά τα λάθη. Δε δείξαμε την απαιτούμενη αλληλεγγύη προς τον αιγυπτιακό λαό.

Κ. ΠΑΡΤΑΣΙΔΗΣ: Μιλά για τον τύπο μας. Εξηγά τις οικονομικές δυσκολίες για τετρασέλιδο Ν. Δημοκράτη, απαντώντας σε προηγούμενους φίλους και καλεί για

ανάπτυξη της κυκλοφορίας του ιδιαίτερα στην ύπαιθρο. Αναφέρεται επίσης στα οικονομικά του κόμματος κι εισηγείται τρόπους για την περαιτέρω διόρθωσή τους.

ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ: Υπογραμμίζει την ανάγκη κατάκτησης στο "πατριωτικό μέτωπο" όλων των τίμιων πατριωτικών στοιχείων της αστικής τάξης. Επισύρει την προσοχή του συενδρίου στο "κράτος εν κράτει" της Κ. Μ. Εταιρείας στην Κύπρο, εισηγείται τη βοήθεια προς την τουρκική μειονότητα για να στήσει τις μαζικοπολιτικές οργανώσεις της. Προσθέτει πως από έγγραφο παραλείπει να κάμει μνεία κι' εκείνη της "τρίτης" κατάστασης" κι υπογραμμίζει τις μεγάλες ευθύνες του Κόμματος έναντι της ΑΟΝ και γενικά της κυπριακής νεολαίας που σήμερα υποτιμάται. Αναφέρεται στο εκπαιδευτικό πρόβλημα. Τελικά λέει πως η Κ. Ε. δεν έκαμε σωστή αυτοκριτική για τα λάθη της τακτικής.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ: Θα μιλήσω για τις βαθύτατες αιτίες των λαθών μας. Πολλοί μίλησαν μόνο για την αρνητική πλευρά της δουλειάς μας. Δεν έκαμαν δημιουργική, αντικειμενική, κριτική. Δεν είδαν και τη θετική μας δουλειά. Βασική αιτία των λαθών μας είναι οι θεωρητικές μας αδυναμίες, που δε διορθώνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Η θεωρητική μας επάρκεια είναι ζήτημα προοπτικής. Το κλειδί της λύσης είναι να φωτιζόμαστε μαρξιστικά όταν αντιμετωπίζουμε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα. Ετσι θα λύσουμε και το πρόβλημα της επαγρύπνησης, της ιδεολογικής επαγρύπνησης. Είναι λάθος να βοηθήσουμε τους Τούρκους να κάνουν δικό τους κόμμα ή ξέχωρες μαζικοπολιτικές οργανώσεις. Η θεωρία του μαρξισμού μιλά για το αντίθετο.

ΣΤ. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ: Συμφωνώ με το φ. Παύλο Γεωργίου πως πολλοί φίλοι έκαμαν μονόπλευρη αρνητική κριτική, της Κεντρικής Επιτροπής και δε στάθηκαν και στην πλούσια θετική μας δουλειά. Στο Κίνημα της Ειρήνης ξεκινήσαμε στενά, από ανάγκη. Στον

τελευταίο καιρό αναπτύξαμε ένα καλό κίνημα ειρήνης παρ' όλες τις αντίξοες συνθήκες. Για τον εθνικό αγώνα είναι αλήθεια πως δεν κάναμε πέρσι κινητοποιήσεις όταν είχαμε την Πρεσβεία μας στο εξωτερικό, μα φέτος δεν υστερήσαμε. Κάναμε κάποια μορφή αγώνα συνδυάζοντας τον με το πανσπουδαστικό συλλαλητήριο της Αθήνας. Ο ΕΑΣ είναι συντονιστικός οργανισμός των δικών μας Λαϊκών Οργανώσεων κι' απ' εδώ εκπηγάζει η στενότητα του.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΒΑΡΝΑΒΑ: Μιλά διεξοδικά για το σοβαρό κίνημα των μεταλλωρύχων της Κύπρου κι' υπογραμμίζει πως το κόμμα μας άφησε ανυπεράσπιστο το κίνημα των μεταλλωρύχων κι' απροστάτευτα τα δικαιώματά τους για οργάνωση, επισύρει τη προσοχή της Κ.Ε. στο σοβαρό αυτό πρόβλημα, καθορίζει σ' αυτήν τις ευθυνες για την κατάσταση κι' ιδιαίτερα στα συνδικαλιστικά μέλη και καλεί τη νέα καθοδήγηση να δει το ζήτημα αυτό με όλη την απαιτούμενη σοβαρότητα.

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΣΠΥΡΟΥ: Πολλοί φίλοι μίλησαν μόνο για την αρνητική δουλειά του Κόμματος και παράλειψαν να εκτιμήσουν τη θετική, όπως ο φ. Πλουτής. Για την προεργασία του συνεδρίου φέτος κάναμε δουλειά καλύτερη από κάθε άλλη φορά. Σε κάθε εκλογικό αγώνα μπαίνουμε, όταν κριθεί σωστό, ανεξάρτητα από τις προοπτικές επιτυχίας. Εξω από τα λάθη ταχτικής που αναφέρει το έγγραφο βλέπω κι ένα άλλο, την αποχώρηση μας από τα αντιδραστικά αθλητικά σωματεία.

Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ: Μιλά για την ανάγκη εξύψωσης του πολιτικού επιπέδου των μελών για ν' αποφεύγονται λάθη, σαν τα λάθη τακτικής που σημειώθηκαν. Εισηγείται επίσης προγραμματισμένη οικονομική πολιτική του Κόμματος και την εκλογή Κ.Ε. ελέγχου στην οποία να υπάρχει και ανώτατο στέλεχος του κόμματος.

Δ. ΚΟΛΑΝΗΣ: Αναφέρεται στα κοινοτικά συμβούλια και θέλει ακόμα να διερωτάται αν η θέση της λύσης (ο ομιλητής κατάγεται από τη λύση) δεν είναι σωστή θέση που έπρεπε να υιοθετηθεί απ' όλες

τις κοινότητες.

Ν.ΗΛΙΑ: Μιλά για διάφορα αγροτικά προβλήματα κι' υπογραμμίζει ιδιαίτερα την ανάγκη έντονου αγώνα για την απαλλοτρίωση. Σαν μεσογειακός λαός, λέει, δε σταθήκαμε στο ύψος των σημερινών περιστάσεων, ιδιαίτερα για την περιφρούρηση της ειρήνης. Τέλος ρωτά γιατί ο φ. Πλουτής Σέρβας δε συνέβαλε στη δουλειά της Κεντρικής Επιτροπής για τη διόρθωση των λαθών της σαν στέλεχος.

Γ. ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ: Είναι λανθασμένες οι απόψεις μερικών φίλων της Κ.Ε. σχετικά με το ζήτημα της αρνητικής κριτικής. Αν δεν μιλούμε για τη θετική δουλειά, σημαίνει πως την εγκρίνουμε. Μιλούμε για τα λάθη για να τα διορθώσουμε. Η Κ. Ε. εκτός από θεωρητική ανεπάρκεια ξέκοψε κι' από τη βάση του Κόμματος. Πρέπει να ζητά τη γνώμη του συνόλου του Κόμματος για κάθε σοβαρό ζήτημα. Παρεξηγιέται και παρερμηνεύεται ο Δημοκρατικός Συγκεντρωτισμός, πολλές φορές. (Συνεχίζοντας ο ομιλητής, κατά το "Δημοκράτη" αναφέρεται σε λάθη της επαγρύπνησης, που δεν προσέχει, λέει στην εκλογή των οργάνων της, καθώς και σε ελλείψεις του τύπου μας, κι' υπογραμμίζει τη βασική ανάγκη πλαταίματος του κυπριακού Κινήματος Ειρήνης).

ΚΑΤΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μ' επιπρόσθετα επιχειρήματα υποστηρίζει πως ήταν λάθος η θέση μας έναντι στα κοινοτικά συμβούλια.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ: Πρέπει να ξεκινήσω κι εγώ από την κριτική, τη μονόπλευρη κριτική, αρνητική κι' απαράδεκτη, που έκαναν μερικοί φίλοι όπως ο φ. Πλουτής. Στον ιδεολογικό τομέα κάναμε πολλή δουλειά. Ν' αναζητήσουμε τα λάθη μας και στο παρελθόν. Σήμερα κάνουμε κάποια προσπάθεια, Κληρονομήσαμε την υποτίμηση προς την πνευματική δουλειά και τους διανοούμενους. Στο γυναικείο κίνημα η Κ. Ε. έδωσε πολλή προσχή, σ' αντίθεση με τις παλιές παρ' όλο που και σήμερα το υποτιμούμε.

Π. ΓΕΩΡΓΙΟΥ: Για τα λάθη τακτικής φταίουν

παράλληλα με την Κ.Ε. κι' οι ομάδες. Το κόμμα δεν ξεσκέπασε εκείνους που εγκατέλειψαν το κόμμα ή διώχτηκαν. Να δούμε και τα ζητήματα της αρμενικής κοινότητας.

Α. ΚΟΝΩΝΑΣ: Σαν γιατρός μιλά για το πρόβλημα της υγείας του λαού μας, κι' υπογραμμίζει πως το κόμμα δεν έδωσε σ' αυτό τον τομέα την πρεπούμενη σημασία. Τονίζει την ανάγκη αγώνα για κοινωνικές ασφαλίσεις όσον αφορά την υγεία του λαού.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΜΑΡΚΟΥΛΛΗΣ: Η Κ.Ε. δεν ολοκλήρωσε τη στροφή στην ύπαιθρο και την αντιμετώπιση των αγροτικών προβλημάτων. Διαφωνώ με το έγγραφο γι' ανάμιξη στις μητροπολιτικές εκλογές. Ο αγώνας μας πρέπει να είναι περιορίσουμε τους "παπάδες" στα εκκλησιαστικά τους καθήκοντα. Να τους αρνηθούμε την ανάμιξη στην πολιτική ζωή, κι' όχι με συμμετοχή στις εκλογές να τους αναγνωρίζουμε ουσιαστικά αυτό το δικαίωμα. Ήταν σοβαρή παράλειψη που δεν οργανώσαμε, ως τώρα, συλλαλητήρια υποστηρικτικά του εθνικού μας αγώνα και της αντιπροσωπείας μας που δρα στο εξωτερικό. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τη συγχυσμένη θέση μας έναντι του ΣΟΔΑΠ.

ΕΖΕΚΙΑΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ: Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος στο Γ.Γ. του Κόμματος Εζεκία Παπαϊωάννου, που απάντησε στους διάφορους αντιπροσώπους που προηγήθηκαν:

"Εγιναν αρκετές εισηγήσεις για γόνιμη κριτική από πολλούς συνέδρους. Εγινε, όμως και αρκετή αρνητική κριτική. Δυο φίλοι ισχυρίστηκαν πως μέσα στο κόμμα παραβιάζεται η εσωκομματική δημοκρατία. Αυτό δε στέκει καθόλου. Όλα τα μέλη είναι ελεύθερα να λέγουν τη γνώμη τους κι' εμείς πρώτοι κάνουμε αυτοκριτική. Καλωσορίζουμε και ζητούμε τη γόνιμη κριτική και κλωτσοκοπούμε την αντικομματική κριτική. Σε καμιά περίπτωση δεν παραλείψαμε να ζητήσουμε τη γνώμη των μελών του Κόμματος για ένα σοβαρό ζήτημα, όταν τα χρονικά περιθώρια το επέτρεπαν. Το συνέδριο σταμάτησε πολύ κάτω στα λάθη μας και πολύ λίγο πάνω στη δημιουργική

δουλειά που έπρεπε να κάνουμε.

Έκαμε και το Κ.Κ.Ε. λάθος παρόμοιο με το δικό μας, τακτικής, κι ο σ. Παρτσαλλιδης που το κοπάνησε πολύ χαρακτηρίστηκε από το σ. Ζαχαριάδη πως κάνει ιδεολογικό λαθρεμπόριο. Ο φ. Πλουτής είπε πως τα λάθη μας τακτικής δε χρειαζόταν και μεγάλη θεωρητική κατάρτιση για να αποφευχθούν. Κι όμως παρόμοιο λάθος έκαμε και το Κ.Κ. Ε. γιατί η τακτική δεν είναι εύκολο πράγμα.

Οι προοπτικές του 1949, που επαλήθευσαν για το ελληνικό, κι η σύγχυση του ΣΤ συνεδρίου δε μας επέτρεψαν ν' αποφύγουμε τα λάθη τακτικής. Αυτά τα λάθη θα τα διορθώσουμε σήμερα, τα λάθη μας, μας βασάνιζαν αρκετό καιρό πριν από το συνέδριο γιατί είχαμε αμφιβολίες για την ορθότητα της τακτικής μας. Όπως βασάνιζαν τη Κ. Ε. έτσι έπρεπε να βασανίζουν και το κόμμα προσυνεδριακά, όπως και έγινε",

Στη συνέχεια ο Εζεκίας Παπαϊωάννου υποστήριξε σύμφωνα με το "Νέο Δημοκράτη" με θεωρητικά επιχειρήματα το έγγραφο της "πολιτικής εισήγησης" για τα λάθη τακτικής γιατί διαπίστωνε, όπως ανέφερε, σύγχυση κι ανάμεσα στους συνέδρους) και πρόσθεσε:

"Οι συνθήκες αλλάζουν. Κατά συνέπεια η τακτική μας θα παροσαρμόζεται ανάλογα με τις δυσμενείς συνθήκες, πάντα μέσα στα πλαίσια της συζήτησης που διεξάγεται στο συνέδριο μέσα στις γραμμές του εγγράφου της πολιτικής εισήγησης. Και στις εκλογές εκκλησιαστικών αξιωματούχων πρέπει να παίρνουμε μέρος. Για το εθνικό ζήτημα είναι σωστή η διαπίστωση πως βασικά πέφτει το βάρος στους δικούς μας ώμους. Δεν έχουμε αυταπάτες για το τι μπορεί να περιμένουμε από τον ΟΗΕ.

Εκεί τοποθετούμε διεθνώς το ζήτημά μας, κ' είναι σωστό πως αν τον περασμένο χρόνο αδρανούσαμε στον καιρό που η πρεσβεία μας βρισκόταν στο εξωτερικό. Σήμερα στους γενικούς μας αγώνες δεν κινητοποιούμε τους βασικούς βιομηχανικούς εργάτες,

τους εργάτες μεταφορών, τους μεταλλωρύχους. Μα αυτούς τους άθλους δε μπορούσαμε να τους πραγματοποιήσουμε μέσα σε δυο χρόνια. Δεν υποτιμούμε τους επαγγελματίες και βιοτέχνες. Αν υποτιμούνται- κι υποτιμούνται- είναι από τα στελέχη μας των ενώσεων που υποτιμούνται. Κάποιος φ. είπε πως κατάντησε ρουτίνα η "διαμαρτυρία". Δεν πρέπει να υποτιμούμε τη διαμαρτυρία. Από τα μικρά προχωρούμε στις μεγάλες εκδηλώσεις αγώνα. Ο,τι χρειάζεται είναι να μαζικοποιήσουμε τη διαμαρτυρία.

Για την ειρήνη λέχθηκε πως ξεκινήσαμε στενά με τη συντεχνιακή συνδιάσκεψη ειρήνης. Μπορούμε παράλληλα με τη συντεχνιακή εξόρμηση. Μα πολλοί παράγοντες που πλησίαστηκαν έδειξαν αμφιταλάντευση.

Η εγγραφή χιλιάδων εργατών για το Σουέζ είναι αποτέλεσμα της ανοργανωσιάς χιλιάδων εργαζομένων και εργατών που και στον τόπο μας ακόμη παρουσιάζονταν και παρουσιάζονται απεργοσπάστες και όργανα των αντιδραστικών σκοπών".